

عدل الملك - عرض كنم گویا از تربیت عرض بنده اشتباهی رو داد و خوشوقت شدم كه از قضیه دیگری هم كه علاقمند بودیم شاهزاده شیخ رئیس اطلاعاتی دادند ولی توضیحاً عرض میکنم كه نظر بنده راجع بقانون استخدام مستخدمین داخلی مجلس بود و تصور میکنم مرجع سؤال بنده هم خود آقای رئیس مجلس بوده اند .

رئیس - بلی این قانون بنا بود مراجعه شود بكمیسیون نظامنامه ولی صلاح دیده شد قبلاً در هیئت رئیسه هم مطالعاتی بشود شور اولش هم در هیئت رئیسه تمام شده است شور دومش هم شروع شده انشاءالله در ظرف همین هفته تمام شده مراجعه می شود بكمیسیون كه خودتان هم در آن كمیسیون تشریف دارید

آقای داور (اجازه)

داور - بنده خیلی متأسفم از اینکه وقتی در مجلس این عرض را میکنم كه يك عده از آقایان نمایندگان رفته اند و وقت هم تنگ است .

عرض بنده راجع است بقضیه گاو میری بنا بر اطلاعی كه بنده رسیده است و در روزنامه هم دیده ام این مرض باشدت فوق العاده در اطراف قسمت زیادی از نقاط ایران پیدا شده حتی در بعضی از نقاط اطلاع دارم كسیكه پنجاه و يك گاو داشته چهل ونه گاو آن مرده اند و از طرف استپتو پاستور هم يك مذاكراتی داده شده ولی باید از طرف مجلس بدولت يك تذكري داده شود كه هر چه زودتر از هر جا هر طرف كه ممكن است يك اعتباری تقاضا كنند و يك وسائلی در اسرع اوقات فراهم كنند كه شاید بتوانند از این قضیه جلو گیری كنند والا طولی نخواهد كشید كه گرورها از گاوها تلف میشوند و مقدار زیادی هم صدمه خورده و با كمال تأسف ما این جا در مسائل جزئی صحبت می كنیم .

رئیس - اگر مخالفی نداشته باشد به دولت تذكر داده میشود

(جمعی از نمایندگان - صحیح است)

(مجلس يك ربع ساعت بعد از ظهر ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی - مؤتمن الملك

جلسه پنجاه و سوم

صورت مشروح مجلس یوم سه شنبه دهم برج سنبله

۱۳۰۳ برابر دوم صفر المظفر ۱۳۴۳

مجلس ۳ ساعت قبل از ظهر بریاست آقای مؤتمن الملك تشکیل گردید

(صورت مجلس یوم یکشنبه هشتم برج سنبله را آقای آقا میرزا شهاب الدین قرائت نمودند)
رئیس - آقای روحی (اجازه)

روحی - بنده قبل از اینکه وارد دستور بشوم از مخیر کمیسیون بودجه سؤالی داشتم هر موقع اجازه میفرمائید عرض كنم رئیس - نسبت بصورت مجلس ایرادی هست یا نه؟

(اظهاری نشد)

رئیس - آقای حائری زاده (اجازه)

حائری زاده - آقای مدرس را در صورت مجلس جزو غائبین بی اجازه نوشته اند ایشان مدتیست مریض هستند رئیس - بكمیسیون تذكر داده شد بعد اصلاح خواهد شد

وزیر داخله - آقای منصور الملك را به معاونت وزارت داخله بمجلس مقدس شورای ملی معرفی میکنم

رئیس - رایرت شعبه ششم راجع باعتبار نامه آقا میرزا حسن كاشانی مطرح است آقای داور پیشنهاد کرده اند از دستور خارج شود مخالفی دارد

(اظهاری نشد)

رئیس - رای میگیریم باین پیشنهاد داور - مخالفی ندارد

رئیس - بهیچوجه مخالفی ندارد؟ جمعی از نمایندگان - خیر

رئیس - رایرت شعبه ششم راجع با آقای هایم جزء دستور است این یکی راهم آقای سر كشیك زاده پیشنهاد کرده اند از دستور خارج شود

مخالفی ندارد؟

(گفته شد - خیر)

رئیس - رایورت شعبه پنجم راجع با آقای ناصر سیف را هم آقای نجات بیس نهاد کرده اند كه چون آقای مخیر نیستند از دستور خارج شود

اینهم مخالفی ندارد؟

(مخالفی نشد)

رئیس - بودجه دربار سلطنتی مطرح است؛ آقای رئیس التجار (اجازه)

رئیس التجار - بنده موافقم

شیروانی - بنده قبلاً امضاء کرده بودم

رئیس - امضاء کرده بودید و نطق خودتان راهم کردید

شیروانی - دومر تبه امضاء کرده ام رئیس - بفرمائید

شیروانی - خلاصه عرایض پریروز بنده این بود كه دونمبه رجال مملكت امروز در مجلس شورای ملی تشریف دارند اوضاع واحوال مملكت را هم می بینند و بالاخره اصلاحات را هم لازم می دانند كه شروع

بشود بقفیده بنده اصلاحات هم از همین جا باید شروع بشود چون مقدم بر همه اصلاحات تقدیم بودجه است و تصور نمیكنم چندان خارج از موضوع هم عرضی کرده باشم چون آقای رئیس فرمودند كه يك قسمت از عرایض بنده مربوط ببودجه كل مملكتی است لذا يك مقداری از آنها را صرف نظر میکنم . بالاخره بنده آنچه در قانون اساسی گردش کرده ام .

يك ماده خاصی كه تعیین تكلیفی برای آقایان نمایندگان راجع ببودجه دربار بكنند ندیدم جز اینکه بعضی مواد را دیدم كه اساساً راجع بدستورات مالی و بودجه بود و يك تكلیفی برای آقایان نمایندگان معین کرده بود .

بنده هم پریروز اصل قانون اساسی را اینجاء عرض كردم و البته حفظ اصول قانون اساسی هم در هر موقعی گمان میکنم مقدم بر همه چیز باشد .

قبلاً راجع بتكلیفی كه پریروز آقای مخیر فرمودند و دومر تبه فرمایش خودشان را تردید فرمودند مختصری عرض میکنم :

ششصد و چهل هزار یا پنجاه هزار لیره در سال گذشته از بانك مساعده گرفته شده بنده معنای مساعده را درست نفهمیدم يك ماده در قانون ندیدم كه بدولت اجازه بدهد از يك بانكی مساعده بگیرد ما هم تصور نمیكنم موجب خور بانك باشیم كه از بانك مساعده گرفته شود .

بعلاوه اصل بیست و پنجم قانون اساسی میگوید :

استقراض دولتی بهر عنوان كه باشد خواه از داخله خواه از خارجه با اطلاع و تصویب مجلس شورای ملی خواهد شد .

اینجا مطرح است كه اگر دولت بخواهد پولی بگیرد باید مخصوصاً از مجلس شورای ملی اجازه بگیرد و چون آقای مخیر آنروز عرایض بنده را تكذیب فرمودند خواستم عرض كنم كه بعد هم خودشان فرمایش خودشان را تردید كردند این يك توضیحی بود راجع پریروز اما در اصل موضوع بنده در متمم قانون اساسی چند ماده راجع بامور مالی و بودجه دیدم كه بهر آقایان میرسانم :

در اصل نود و چهارم میگوید : هیچ قسم مالیات برقرار نمی شود مگر بحكم قانون اصل نود و پنجم مواردی را كه دادن مالیات معاف توانند شد قانون مشخص خواهد نمود (اصل نود و ششم)

میزان مالیات راهم سه ساله بمجلس شورای ملی با كثریت تصویب و معین خواهد نمود اصل نود و هفتم در موارد مالیاتی هیچ تفاوت و امتیازی فیما بین افراد ملت گذارده نخواهد شد .

اصل نود و هشتم - تخفیف و معافیت از مالیات منوط بقانون مخصوص است .

اصل نود و نهم - غیر از مواقعیكه قانون صراحتاً مستثنی میدارد بهیچ عنوان از اعمالی چیزی مطالبه نمیشود مگر باسم مالیات مملكتی و ایالتی و ولایتی و بلدی .

در تمام این مواد بنده می بینم نظارت بر تمام مالییه و جمع و خرج مملكت را بمجلس شورای ملی تكلیف کرده است فقط يك ماده دیدم كه مینویسد بودجه در بار قانون باید معین كند .

ولی قبل از همه چیز ما را مكلف میكند كه بجمع مملكت رسیدگی كنیم تا بفهمیم چه میگیریم و چه قدر در مقابل آن خرج داریم و الا بدون مراعات تعدیل بودجه و بدون مراعات الاهم فالاهم و بدون مراعات اینكه مصارف و سایر مؤسسات مادر چه حال است يك دفعه متذكر آریك بودجه نباید در مجلس (قانونهم ما را مكلف کرده است كه از موضوع خارج نشویم و بالاخره ما باید تصویب كنیم یا رد كنیم)

بنده مخالفم و اصلاً باید بفهمم چه دارم آن وقت خرج را معین كنم .

قانون هم این اجازه را باماده است كه

قبلاً در جمع مملكت نظارت بكنیم بعد در مقابلش خرج تصویب كنیم در همینجا دوسه ماده هست كه بنده می بینم بهیچدر نظر گرفته نشده است و مثل این است كه بكلی فراموش شده است و آن اصل صد و يك و صد و دو و صد و سه متمم قانون اساسی است كه راجع بدیوان معاسبات تكلیفی معین کرده است بقدری مسئله مالییه را قانون اساسی و دوره های قبل اهمیت داده اند كه در خود قانون اساسی مواد و اصول زیادی نوشته اند برای اینکه مجلس را موظف كنند كه در امور مالی بیشتر دقت كنند :

بنده می بینم همه اینها فراموش شده است قانون دیوان معاسبات و معاسبات عمومی گویا از قوانین فراموش شده باشد در صورتیكه بنده مراجعه كردم و دیدم یکی از بهترین قوانین ادوار سابقه است بنده نظرم نیست .

در دوره چهارم اغلب از آقایان نمایندگان همینجا فریاد میزدند كه دولت يك لوايح و اوراقی میآورد و يك قدری از آن در كمیسیون كم میشود و تصویب میشود بدون اینکه تعدیل بودجه را در نظر داشته باشند مجلس هم چون میدید در كمیسیون كم شده بالاخره تصویب میکرد آخر باید فهمید كه ما چه داریم بعد بودجه تصویب كنیم اگر سایر مخارج مملكتی را حساب كنیم شاید بودجه دربار بیش از اینها بشود البته مملكت مشروطه است اساس سلطنت باید باشكوه باشد خوب باشد اما در صورتیكه پول داشته باشیم وقتیكه داشته باشیم همانطور كه از سایر مخارج میكاهیم از آنها باید بکاهیم حال بنده باز از ترس اینکه از موضوع خارج نشوم يك یادداشت هائی کرده بودم كه بچه نحو این بولها جمع می شود ولی از آنها صرف نظر

میکنم برای اطاعت او امر آقای رئیس . . .
 قانون محاسبات عمومی را بنده نمیتوانم
 ازش صرف نظر کنم چون بعینه بنده یکی
 از بهترین قوانین است چندماه داش را هم
 بنده یاد داشت کرده ام که عرض آقایان
 نمایندگان میرسانم
 در ماده دوازده قانون محاسبات عمومی
 مینویسد جز مالیاتهایی که بموجب قانون
 سالیانه بودجه تصویب می شود اخذ هر گونه
 مالیات دولتی (دیگر اینچا بودجه را عبارت
 از مالیات و مخارج هر دو دانسته است که ما
 فقط خرجش را حساب میکنیم و مالیات را جز
 بودجه حساب نمیکنیم) به رسم و رسم که
 باشد ممنوع است .
 عمالی که امر باخذ این قبیل مالیاتهای
 ممنوعه بدهند و اشخاصیکه فهرست و تعرفه
 و اسناد آنرا بسازد و کسانی که متصدی وصول
 آن بشوند در شماره سارقین اموال دولت
 محسوب شده و از طرف دولت قانوناً تعقیب و
 مجازات خواهند شد
 رئیسالتجار - مربوط بودجه دربار
 نیست .
 شیروانی - چرا مربوط است اجازه
 بدهید بنده عرضم را بکنم بعد اگر
 فرمایش دارید بفرمائید بنده این ماده از
 قانونرا خواندم حالا آقایان توجه بفرمایند
 که در مملکت چه خبر است و آنگاه هم که
 متصدی این امورند چه می کنند : در ماده
 چهارویک قانون
 محاسبات عمومی مینویسد وزراء در آخر
 هر سنه مالبه حسابهای خود را مطابق
 مواد ذیل بطبع رسانند بنمایندگان توزیع
 و در خارج منتشر نمایند:
 ۱- حساب مخارج
 ۲- حساب عایدات
 ۳- محاسبات کل مالیه گویا این دیگر
 مربوط بودجه سلطنتی نباشد باید وزراء
 در آخر هر سال محاسبات کل مالیه مملکت
 را بدهند حساب عایدات را قبلاً بفهمیم
 مخارج را هم باید بفهمیم و بینیم که در
 سال قبل چه شده لایحه تفریح بودجه را باید
 بموجب قانون ملاحظه کنیم آنوقت در
 نانی یک بودجه دیگر را شروع کنیم و
 بنویسیم و بالاخره بودجه سال قبل را با
 بودجه سال بعد تطبیق کنیم بینیم عایدات
 و مخارج مملکت چه بوده این قانون را
 که خود آقایان مرقوم فرموده اند آقای
 رئیسالتجار هم که یکی از تصویب کنند
 گان آن بوده اند:
 اگر ما بودجه و امور مالیه را با اینها
 تطبیق نکنیم در واقع این قوانین را زیر
 پا گذاشته ایم
 در ماده ۴۲ مینویسد:
 در اول هر سال هر یک از وزرا بصورتی
 از مخارج دوره عمل منقضیه وزارتخانه خود
 ترتیب میدهند این حساب شامل کافه عملیاتی
 خواهد بود که از افتتاح تا اختتام دوره
 عمل آنهاست و مطالب ذیل در آن مندرج

خواهد بود;
 ۱- اعتبارات معینه
 ۲- مخارجیکه از باب حقوق دائنین
 دولت موقع خرج پیدا کرده است .
 ۳- وجوهی که بموجب حواله پرداخته
 شده است .
 ۴- تنه مخارج که باید پرداخته
 شود .
 ۵- فاضل اعتبارات بر مخارج
 ۶- اعتباریکه کل یا جزء آن مصرف
 نشده و باید برگشت و با سال بعد منتقل
 شود مطابق ماده (۵)
 ۷- مقایسه مخارج مشروحه در فصول
 و مواد بودجه ۷ دوره قبل از آن تعیین
 اختلاف یا ذکر سبب آن .
 ۸- اعتبارات قطعی دوره عمل اینها یک
 مسائلی است که ما قبل از آنکه در بودجه
 نظر کنیم باید در آنها دقت کنیم و اینها
 از وظائف اولیه مجلس و کمیسیون بودجه
 است:
 اگر اینها حقاً قانونست مجلس که
 مقنن آن بوده موظف است که بآن
 عمل کند و باید اول این قوانین را در نظر
 بگیرد و بعد بر دزد بیک لایحه چهارصد
 هزار تومانی ورأی بدهد:
 ماده ۴۳ میگوید:
 حساب های دوره عمل وزراء باید بیک
 نبط و از روی یک قاعده ترتیب شده و عین
 تقسیمات فصول و مواد بودجه را بنمایند بنده
 اطلاع ندارم که در تمام بودجه های وزراء
 که بودجه دربار هم یکی از آنها است
 (البته در بار هم یک وزارتخانه خیلی مهمی
 است) رعایت این نکته شده باشد بنده فقط
 یک ماده واحده بینیم که بمانیگوید ۴۰۰
 هزار تومان باید تصویب کنید این بودجه
 نیست یک حواله است و یک تصویب نامه ایست
 مثل تصویب نامه های معمولی
 و بودجه نیست عرض کردم بودجه دوستون
 دارد دخل مملکت خرج مملکت حالا
 بودجه خرج یکی یکی میآید اما بودجه
 جمع معلوم نیست بودجه یعنی چه ؟ اگر
 بطور کلی یک ماده خرجی را بیاورند اسمش
 را نمیشود بودجه گذاشت بودجه باید جزء
 بجزء داده شود
 بنده باید بفهمم این پول بکی داده می
 شود در بیرون آقایان میفرمودند که بعضی
 فقراء و اشخاص مستحق داده میشود بنده
 کاملاً موافقم بآن پیشخدمتها و اجزاء قدیم
 درباری متوفها که چهل پنجاه سال است
 باین اساس مقدس خدمت کرده اند کاملاً موافقم
 و اگر حق داشتم اضافه هم پیشنهاد میکردم
 اما باید معلوم شود که این اشخاص کی
 هستند البته آن اشخاص که استحقاق داشته
 باشند نه بنده بلکه تمام آقایان نمایندگان
 موافقت که بآنها داده شود
 چون این مملکت تقریباً دارالعجزه

است اما باید مستحق داده شود ولی من
 نمیدانم بکی میدهند مستحق است یا نه ؟ کار
 میکند یا نه ؟ اسمش چیست ؟ بنده هیچ این
 هارا اطلاع ندارم
 اما سایر بودجه ها مثلاً بودجه معارف
 اگر بیاید کمیسیون بودجه هر ثباتی رامی
 بینم رتبه و رسم و اسم فامیلی و نژاد و پدر و
 جد و همه چیزش را باید مطلع شوند والا
 تصویب نمیکند اما اینجا یک مرتبه چهار
 صد هزار تومان تصویب می کنیم بعد هم
 می گویند یک عده اشخاص فقیر از
 این پول ارتزاق میکنند مال البته قسم خورده
 ایم که با اساس سلطنت خیانت نکنیم و
 مملکت ما هم مملکت مشروطه است یکی از
 ارکان مشروطیت هم اساس سلطنت است
 و باید اساس سلطنت را اهمیت داد بنده هم
 یکی از آن اشخاصی هستم که قسم خورده
 ام و با اساس سلطنت اهمیت میدهم ولی اساس
 سلطنت عبارت از یک نفر است که مایک قلم
 بودجه بنویسیم و اساس سلطنت عبارت از
 دربار سلطنتی است و باید صورت جزء این
 بودجه به مجلس بیاید و بفهمیم که اساس
 سلطنت را کی ها تشکیل میدهند و بما
 معرفی کنند
 البته اساس سلطنت هم یک حقوقی لازم
 دارد ولی پس از آنکه بودجه کل مملکت
 آمد ما باید به بینیم برای اساس معارف
 اساس راهها چیزی منظور شده است یا نه
 آیا برای نیم فرسخ راه آهن یک بودجه
 بیش بینی شده یا خیر
 آنوقت برای اساس سلطنت هم یک
 چیزی منظور کنیم و بنده هر چه فکر کردم
 غیر از تجمل ولو کس یک کلمه باشکوه تر
 پیدا کنم
 البته تجملی است و باید هم باشد یک
 نکته را باید عرض کنم که همیشه حقوق در
 برابر انجام وظیفه و خدمت داده میشود
 هر کس در حدود خودش یک وظیفی دارد
 که باید بآن عمل کند وظیفه ثبات این
 است که در روز سیصد و چهارصد مینوت را
 ثبت کند و در مقابل ماهی سی و دو تومان
 بگیرد
 یک کسی هم مقام شامخی دارد و باید
 یک امضاء بکند و چهار صد هزار تومان بگیرد
 بنده حرفی ندارم .
 ولی آن حقوقیکه ملت میدهد باید
 طرف هم در مقابل برای انجام وظیفه
 حاضر باشد .
 در قانون اساسی یک تکالیفی معین
 شده است که بنده اینجا برای جلب توجه
 آقایان نمایندگان میخوانم و آن اصل یازدهم
 است که مینویسد:
 مجلس شورای ملی حق دارد در عموم
 مسائل آنچه را صلاح ملک و ملت میدانند پس
 از مذاکره و مذاقه از روی راستی و درستی
 عنوان کرده با رعایت اکثریت آراء در حال

امنیت و اطمینان بانصوب مجلس سنا
 بتوسط شخص اول دولت به مرض برساند که
 بصره همایونی موشع و موشع اجرا گذارده
 شود .
 صحنه همایونی را البته آقایان میدانند
 و لازم نیست بنده ترجمه کنم یکی از کارهای
 مهم مملکتی صحنه همایونیست و اصل یازدهم
 قانون اساسی هم آنرا معین میکند بنده هم
 غیر از این حرفی نمیزنم همینطور اصل هفدهم
 میگوید:
 لوائح لازمه را در ایجاد قانونی یا
 تغییر و تکمیل و نسخ قوانین موجوده مجلس
 شورای ملی در موقع لزوم حاضر مینماید که
 با تصویب مجلس سنا بصره همایونی رسانیده
 بموقع اجرا گذارده شود قبلاً مینویسد باید
 بصره همایونی برسد بعد بموقع اجرا گذاشته
 شود .
 بنده که آن امضاء کنند را در اینجا
 نمی بینم که وظیفه خودش را در مقابل چنین
 بودجه انجام دهد:
 اصل هفتم متمم قانون اساسی هم
 میگوید:
 اصل مشروطیت جزو کلا تعطیل بر-
 دار نیست . بسیار خوب من هم قبول دارم
 ولی در همین قانون اساس مشروطیت را
 هم تقسیم میکنند در اصل بیست و هفتم
 مینویسد قوای مملکت سه شعبه تجزیه
 میشود یکی قوه اجرائیه یکی قوه قضائیه
 یکی قوه مقننه بعد مینویسد : سیم قوه
 اجرائیه که مخصوص پادشاه است یعنی
 قوانین و احکام بتوسط وزراء و مأمورین
 دولت بنام نامی اعلیحضرت همایونی اجرا
 میشود بترتیبی که قانون معین میکند :
 اساس مشروطیت تعطیل بردار نیست یعنی
 وزرا نباید تعطیل کنند مجلس هم نباید
 تعطیل شود امورات پارلمانی نباید معطل
 بماند اینها تمام جزو اساس مشروطیت است
 ولی بنده امروز می بینم که بیش از یکسال
 است یک جزء اساس مشروطیت تعطیل
 چون قوانین بصره اعلیحضرت همایونی
 نرسیده بنده بیست تاسی تاماده از قوانین
 پیدا کرده ام که اگر بخوایم یکی یکی
 را بچخوانم اسباب تصدیق آقایان میشود
 که در تمام آنها نوشته شده باید بصره
 اعلیحضرت همایونی برسد و تا دوره چهارم
 هم در قوانین معمول بوده است باید هم
 باشد چون بموجب قانون اساسی مشروطیت
 تعطیل بردار نیست ولی حالا تعطیل شده
 است برای اینکه آنکس که باید این
 قوانین را امضاء کند اینجاست .
 آقا سید یعقوب - خیلی دلت میسوزد
 شیروانی - البته بنده طرفدارم و وکیل
 مشروطه هستم چرا دلم نسوزد : در اصل
 سی و پنجم باز مینویسد سلطنت و دیده ایست
 که بموهبت اهالی از طرف ملت بشخص
 پادشاه مفوض شده ما هم مفوض کردیم یعنی
 ملت مفوض کرده است ولی حالا چه

جیب میدادند البته دربار را نمیشود حقوق نداد دربار متعلق بملک است و مادامیکه شاه هست دربار هم لازمست حالا شاه بوظافتش عمل نکند یا نکند آن خارج از موضوع است ولی بقیه بنده دربار برای ملک لازمست و باید باشد اجزای مخصوص هم دارد ربطی بکس شخص اعلیحضرت ندارد بالاخره والا حضرت وقتی مسوق شدند در یارس بودند و یک تلگرافی بتوسط حضرت آقای رئیس به مجلس کردند که من باین ده هزار تومان نمیتوانم و خواهش کردند که مجلس تجدید نظری کند کسین بودجه که بنده هم یکی از آنها بودم در این باب راجع بتکافو کردن ده هزار تومان مذاکرات مفصلی کردم و بالاخره گفتند بیشتر داده نمیشود بینه منظور هم شد تا اواخر سال دوم مجلس چهارم که آقای قوام السلطنه یک پیشنهادهایی تهیه کرده بودند و تصادف کرد با ریاست وزرائی آقای مستوفی الممالک و ایشان آن پیشنهاد را آوردند بمجلس که یکی از آنها این بود ماهی ده هزار تومان علاوه بر ماهی چهار هزار تومان علاوه بر ده هزار تومان مصوبه برای والا حضرت و تصویب بکنیم با آنکه بنده آنوقت از موافقت دولت بودم کمیسیون هم تصویب کرده بود معذک مخالفت کردم چون معتقد بودم که برای دربار سی هزار تومان کافیست و هر گاه کافی هم نباشد آن سال را نباید پرداخت و بتوسط آقای قوام الدوله در سر سرای مجلس بحضرت اشرف آقای مستوفی الممالک بیغام دادم که بنده با این پیشنهاد مخالفم و همان ۳۰ هزار تومان کافیست ایشان هم در تعقیب عرایض بنده آنروز را خواش کردند که از دستور خارج شود تا در آن تجدید نظری بشود ولی مجلس مخالفت کرد و آقایان نمایندگان فرمودند موافقتی همان چهل هزار تومان را تصویب کردند راجع بحقوق والا حضرت هم بنده در کمیسیون خیلی جدیت کردم که اضافه نشود و همان ده هزار تومان را کافی میدانستم حتی نمایانم بچه وسیله بوالا حضرت خبر رسیده بود و بنده را احضار کردند و فرمودند مگر تو مخالفت هستی بنده عرض کردم صلاح شخص اعلیحضرت و والا حضرت را در این موقع اینطور میدانم که بیش از این چیزی داده نشود بالاخره ماهی چهل هزار تومان از اعلیحضرت و چهارده هزار و پانصد تومان والا حضرت تصویب داده شد این دوره هم که بودجه دربار بکمیسیون بودجه آمد بنده با همان ۳۰ هزار تومان موافق

بودم که بدربار داده شود ولی آقای شیخ العرافین زاده بیست و چهار هزار تومان پیشنهاد کرد و تصویب و داده شد . بودجه والا حضرت هم همان ده هزار تومان تصویب شد و همینطور هم بمجلس پیشنهاد شد اما اینکه ناطق مخترم آقای شیروانی فرمودند که باید بودجه جزء در بار داده شود این اصل راجع بدربار نیست وزیر دربار مسئول مجلس نیست فقط مسئول شخص اعلیحضرت است و آنچه هم که داده میشود راجع بصورت مخارج است که قتلادر کمیسیون داده شد حالا هم آقای مخبر فرمودند که نیست در آن صورت ماهی ۳ هزار تومان برای صرف جیب اعلیحضرت معین شده بود که آنهم امروز کسر شده است و ۳ هزار تومان هم از اصل بودجه کم شده و ماهی بیست و چهار هزار تومان شد و سایر ترتیبات آن با آنرا بنده نمیتوانم عرض کنم و باید در اصل بودجه که بیست و چهار هزار تومان است شش هزار تومان کسر شد و اگر اعلیحضرت هم صرف جیب بگیرند باید آن مبلغ ۳ هزار تومان دیگر هم بسایر حقوق دربار سرشکنی بشود خلاصه تا وقتی که ما معتقد باشیم ملک دربار لازم دارد حقوق هم باید داده شود و بنده این بیست و چهار هزار تومان هم زیاد میدانم و همچنین اشخاصی هم که در مقابل تصور میکنند برای والا حضرت ده هزار تومان کم است بنده کافی میدانم زیرا اعضاء دستگاه والا حضرت همان اعضاء دستگاه سلطنتی هستند اعضاء سلطنتی که در دربار هستند همه یکی هستند و فرقی ندارد اعلیحضرت تشریف دارند در خدمت ایشان هستند وقتی تشریف ندارند در خدمت والا حضرت هستند و بقیه بنده آنچه را که در کمیسیون بودجه معین کرده است بدون اینکه سابقه برای صورت جزعش باشد (کافیست و کمیسیون هم دفتهای خودش را در اینخصوص کاملاً مراعات کرده است اما اینکه آقای شیروانی فرمودند باید اول جمع را ببینیم بعد خرجش را تصویب کنیم نظیر بنده جمع ملک مسلم است و خرج ملک را باید اول وزراء از روی جمع معین کنند و بمجلس پیشنهاد کنند مثلاً اگر یک مملکتی سالی دوست و پنجاه میلیون عایدات داشته باشد و پنجاه کروار مخارج باید مطابق مخارجش مالیات بگیرد یا اگر مملکتی شصت میلیون مخارج و پنجاه میلیون عایدات داشت تا حدی ممکنست از مخارج آن کم کرد اما اگر یک مخارجی باشد که لازم باشد آنوقت باید ملت آن مملکت مالیات بدهند تا اینکه بر عایدات مملکت افزوده شود پس هیچوقت نمیشود خرج لازمرا معطل گذاشت (جمع گفتند مذاکرات کافیست و

رئیس گفتند کافی نیست) بعضی گفتند کافی نیست) رئیس - رأی میگیریم بکفایت مذاکرات آقایان اینکه مذاکرات را کافی میدانند قیام فرمایند (اکثر قیام نمودند) رئیس - معلوم میشود کافیست: آقای تدین راجع بچه موضوع است ؛ تدین - چون در این ماده واحد مجموع مخارج دربار سلطنتی و حقوق ولایت عهد را بمبلغ چهار صد هشت هزار تومان معین کرده است در صورتی که از مبلغ دوست و هشتاد و هشت هزار تومان متعلق بدربار سلطنتی میشود و صد بیست هزار تومان متعلق بولایت عهد بنده تقاضای تجزیه میکنم یعنی قسمت اول که حقوق دربار سلطنتی دوست و هشتاد و هشت هزار تومان است از چهار صد و هشتاد و هشت هزار تومان موضوع شود ؛ رئیس - بنده گمان میکنم این تقاضا کمیسیون باید بکند در صورتیکه باین ترتیبی که تقاضا کردید رأی گرفته شود اگر یکی از آنها رد شد دیگر نمیشود مجدداً پیشنهاد کرد مخبر - نظر کمیسیون هم همین است و از این چهار صد و هشت هزار تومان دوست و هشتاد و هشت هزار تومان حقوق و صد و بیست هزار تومان را میخواهید موضوع بکنید بکنید مابقی را پیشنهاد بکنید

یک نفر از نمایندگان تقاضای تجزیه کردند ؛ رئیس - نمیشود تجزیه بشود زیرا اگر یکی از آنها رد شد دیگر پیشنهاد کرد ؛ مخبر - عرض کردم از این چهار صد و هشت هزار تومان دوست و هشتاد و هشت هزار تومان حقوق دربار سلطنتی و صد و بیست هزار تومان حقوق ولایت عهد تصویب است کابینه سلطنتیست ؛ رئیس - از چهار صد و هشت هزار تومان یکصد و بیست هزار تومان موضوع میکنند ؟ مخبر بلی - رئیس - پس سصد و دوازده هفتصد تومان خواهد ماند پیشنهاد از اینقرار خواهد بود قرائت میشود (شرح ذیل قرائت شد) مجلس شورای ملی بوزارت مالیه اجازه میدهد که مبلغ دوست و هشتاد و هشت هزار تومان از بابت بودجه سلطنتی و مبلغ چهارده هزار و هفتصد تومان سیقان بیل از بابت بودجه کابینه سلطنتی بابت هذاه السنه سیقان بیل و ساو و سصد و سه پراخت نمایند (امیر احتشام - اینرا که پیشنهاد کرده است .

نایب رئیس - آقای تدین (اجازه) تدین - چون آقای شیروانی اشاره بنظامنامه کردند تصور میکنم اینطور نباشد رأی گرفته شد باینکه مذاکرات کافیست و این ماده واحد جدید هم دیگر کلیات ندارد تقاضای تجزیه شده بود و حالا باینصورت در آمده است و بنده تقاضا میکنم رأی گرفته شود نایب رئیس - پیشنهادی از طرف آقایان سر کشیک زاده و آقای سید یعقوب و شیروانی راجع بتجزیه رسیده است قرائت میشود بعد رأی گرفته میشود (بترتیب ذیل قرائت شد) پیشنهاد میکنم که سه فقره بودجه دربار بطور تجزیه از مجلس اخذ رأی شود نایب رئیس - آقای سر کشیک زاده (اجازه) سر کشیک زاده - بنده قبل از تفصیل تقاضای تجزیه کرده بودم ولی آقای رئیس بمناسبت اینکه ماده واحد مشتمل بر فقرات متعدده میشود به بنده اجازه ندادند و فرمودند ممکن نیست تجزیه شود ولی وقتی که نظر کمیسیون این شد که ماده واحد دارای فقرات باشد تصور میکنم موافق ماده ۹۹ نظامنامه داخلی این حق بما داده شده است که تقاضای تجزیه بکنیم نایب رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه) آقا سید یعقوب - بنده خواستم عرض کنم پیشنهاد با همان چیز است که کمیسیون تصویب کرده است یعنی کمیسیون ماده واحد را در تحت ۳ فقره مرتب کرده بمجلس پیشنهاد کرده است اینست که پیشنهاد ما باینست که کمیسیون محترم مخالفت اساسی ندارد نایب رئیس - آقای دست غیب (اجازه) دست غیب - بنده با تجزیه مخالفم بعضی از نمایندگان موافق نظامنامه خود دارند ؛ نایب رئیس - پس راپورت کمیسیون تقسیم میشود سه فقره (پیشنهاد آقای شیخ الرئیس - مجدداً قرائت شود (مجدداً شرح فوق خوانده شد) رئیس - شاهزاده شیخ الرئیس (اجازه) شیخ الرئیس - خو بست آقای مخبر توضیح بدهند که این راپورت جدید با راپورت اولیه چه فرق دارد آن راپورت اولی مشتمل بر سه فقره بود اینهم هم همینطور است اگر همان اشکالی که در راپورت اول بود حالا هم است پس چه فرقی میکند ولی اگر آن اشکالی که در پیشنهاد اول بود بواسطه این پیشنهاد ثانی رفع میشود خیلی خوبست ولی بنظر بنده همان اشکالی که در راپورت اولی بود در این راپورت هم هست یکی دیگر باشکل مخالفی که امروز

نایب رئیس - آقای تدین (اجازه) تدین - مقصود از تجزیه این بود که تکلیف وزارت مالیه در موقع پرداخت این مبلغ معلوم باشد برای اینکه همانطور که ملاحظه میفرمائید در آن راپورتی که از طرف کمیسیون تقدیم مجلس شده است اینطور نوشته شده است ؛ وزارت مالیه مجاز است که مبلغ چهار صد و هشت هزار تومان از بابت بودجه دربار سلطنتی و ولایت عهد بپردازد در اینجا وزارت مالیه باین تکلیف می ماند که چه مبلغ از این ۴۰۸ هزار تومان را باید بدربار سلطنتی تخصیص بدهد و چه مبلغ را بولایت عهد ؛ بنا بر این لازمست که بالصراحه معین شود باینواسطه تقاضای تجزیه شد برای اینکه تکلیف وزارت مالیه معلوم باشد و در آخر ماده واحد هم تصریح می کنند که مبلغ چهارده هزار و هفتصد تومان بابت مخارج کابینه سلطنتی است بنا بر این ماده واحد بیه جزء تجزیه میشود ؛ یکی بودجه دربار سلطنتی دیگری بودجه ولایت عهد یکی هم مخارج کابینه سلطنتی اما قسمتی را که شاهزاده شیخ الرئیس فرمودند که تکلیف چه خواهد شد و اما تکلیف علیجده نخواهیم داشت نایب رئیس - دو فقره پیشنهاد از طرف آقایان شریعت زاده و عظیمی رسیده است قرائت میشود ولی گمان میکنم که این پیشنهادها مورد نداشته باشد (پیشنهاد آقای شریعت زاده شرح ذیل قرائت شد) بنده پیشنهاد میکنم که راپورت دربار بدو قسمت تجزیه و تقسیم شود یک - مخارج رسمی و مراسم تشریفاتی از حیث انجام وظایف سلطنتی دو - مخارج شخصی (پیشنهاد آقای عظیمی نیز بقراردیل خوانده شد) بنده پیشنهاد میکنم دوست و هشتاد و هشت هزار تومان حقوق دربار نیز تجزیه شود یعنی حقوق شخص سلطنت علیجده و بودجه دربار علیجده تعیین شود نایب رئیس - آقای شریعت زاده (اجازه) شریعت زاده - بنده برای توضیح اولیه چه فرق دارد آن راپورت اولی مشتمل بر سه فقره بود اینهم هم همینطور است اگر همان اشکالی که در راپورت اول بود حالا هم است پس چه فرقی میکند ولی اگر آن اشکالی که در پیشنهاد اول بود بواسطه این پیشنهاد ثانی رفع میشود خیلی خوبست ولی بنظر بنده همان اشکالی که در راپورت اولی بود در این راپورت هم هست یکی دیگر باشکل مخالفی که امروز

این بودجه تمام راجع بدربار و مؤسسه سلطنتی است و باسم اعلیحضرت همایونی بهیچوجه نیست نایب رئیس - آقای عظیمی توضیحی دارید بفرمائید عظیمی - با توضیحاتی که آقای شریعت زاده دادند دیگر بنده عرضی ندارم نایب رئیس - پیشنهادی از طرف آقای دولت آبادی در همین زمینه رسیده است قرائت میشود (شرح آتی خوانده شد) بنده پیشنهاد میکنم که حقوق شخص شاه از بودجه دربار تجزیه شود نایب رئیس - آقای دولت آبادی (اجازه) دولت آبادی - چون یک اصلاحات اساسی در امور دربار لازم است و همه آقایان هم تصدیق میکنند که تشکیلات حالیه دربار چندان رضایت بخش نیست این است که باید حقوق شخص شاه از بودجه دربار مجزی شود و مابقی که متعلق بدربار است یک کمیسیونی بنشینند و تشکیلاتی بدهند و یک قانون استخدام مخصوصی برای آنجا بنویسند که دربار از این طریق که حالا هست آبرو مندر تر باشد و مرکز شرافت و تشریفات مملکتی مطابق احتیاجات امروزه مملکتی تأسیس شود این است که بنده تقاضا کردم حقوق سلطنتی از حقوق دربار تجزیه شود نایب رئیس - آقای تدین (اجازه) تدین - بنده محض رعایت حال مستخدمین جزء دربار و اینکه ممکن است نسبت بانها از نقطه نظر حقوق بی عدالتی شود موافقم باینکه مخارج مستخدمین دربار و اجزاء جزء از مخارج شخص اعلیحضرت مجزا شود ولی الساعه این پیشنهاد را علی نمیدانم زیرا اطلاعات عمیق در این باب ندارم و نظامنامه و قانونی تهیه نشده است و فوراً نمیتوانم تشخیص بدهیم که از این بیست و چهار هزار تومان چقدر متعلق بشخص اعلیحضرت باشد و چقدر متعلق بحقوق مستخدمین و ما نمیتوانیم علی العمیا بدون رعایت يك شرائط و ترتیباتی رأی بدهیم که فلان مبلغ متعلق بشخص اعلیحضرت و فلان مبلغ متعلق بمستخدمین باشد و اگر چنانچه باین وسیله هم این لایحه به کمیسیون برگردد . بنده تصور میکنم مدتی طول میکشد و نتیجه این خواهد شد که از اول سال تا موقعی که ترتیب بیست و چهار هزار تومان در کمیسیون تصویب شود بطور علی الحساب یک پولهای بگردانیم و این ترتیب بقیه بنده صحیح نیست بنا بر این ممکن است از طرف خود

آقایان نمایندگان در این باب يك طرح قانونی پیشنهاد و بدولت تذکره داده شود که يك لایحه ترتیب بدهد و بمجلس بیاورند آنوقت در آن زمینه رحمت میکنم و خیلی تعجب نکنم از اینکه مدتی است این بودجه بمجلس آمده است و تقریباً ششماه یا کمتر است که بودجه های کل مملکتی بمجلس آمده وطبع و توزیع شده و آقای دولت آبادی ممکن بود يك طرح قانونی پیشنهاد کنند نه اینکه حالا تقاضای تجزیه نمایند و در عین اینکه بنده موافقم چون این پیشنهاد را عملی نمیدانم از رفتن خودم آقای شریعت زاده و آقای عظیمی خواهش میکنم که عجلتاً پیشنهادهای خود را مسترد و مو کول بپند کنند.

رأی میدهد . آقای مخبر می فرمایند بیست و هفت هزار تومان از برای دربار منظور بوده است . سیزده هزار تومان برای اعلیحضرت بودجه بمجلس آمده است و تقریباً ششماه یا کمتر است که بودجه های کل مملکتی بمجلس آمده وطبع و توزیع شده و آقای دولت آبادی ممکن بود يك طرح قانونی پیشنهاد کنند نه اینکه حالا تقاضای تجزیه نمایند و در عین اینکه بنده موافقم چون این پیشنهاد را عملی نمیدانم از رفتن خودم آقای شریعت زاده و آقای عظیمی خواهش میکنم که عجلتاً پیشنهادهای خود را مسترد و مو کول بپند کنند.

رای میدهد . آقای مخبر می فرمایند بیست و هفت هزار تومان از برای دربار منظور بوده است . سیزده هزار تومان برای اعلیحضرت بودجه بمجلس آمده است و تقریباً ششماه یا کمتر است که بودجه های کل مملکتی بمجلس آمده وطبع و توزیع شده و آقای دولت آبادی ممکن بود يك طرح قانونی پیشنهاد کنند نه اینکه حالا تقاضای تجزیه نمایند و در عین اینکه بنده موافقم چون این پیشنهاد را عملی نمیدانم از رفتن خودم آقای شریعت زاده و آقای عظیمی خواهش میکنم که عجلتاً پیشنهادهای خود را مسترد و مو کول بپند کنند.

رای میدهد . آقای مخبر می فرمایند بیست و هفت هزار تومان از برای دربار منظور بوده است . سیزده هزار تومان برای اعلیحضرت بودجه بمجلس آمده است و تقریباً ششماه یا کمتر است که بودجه های کل مملکتی بمجلس آمده وطبع و توزیع شده و آقای دولت آبادی ممکن بود يك طرح قانونی پیشنهاد کنند نه اینکه حالا تقاضای تجزیه نمایند و در عین اینکه بنده موافقم چون این پیشنهاد را عملی نمیدانم از رفتن خودم آقای شریعت زاده و آقای عظیمی خواهش میکنم که عجلتاً پیشنهادهای خود را مسترد و مو کول بپند کنند.

وزیر مایه - بنده چون تازه پست وزارت مایه را عهده دار شده ام درست اطلاع ندارم از اینکه در کمیسیون بودجه چه واقع شده است لیکن اظهاری که آقای مخبر کمیسیون بودجه کردند یعنی ماهی ۱۶ هزار تومان معین کردند زیاد است و کسر کردند

نایب رئیس - آقای شیخ العراقین زاده . (اجازه)

شیخ العراقین زاده - اینجاست بودجه دربار وزیران و حقوق اعلیحضرت همایونی نبود مقصود این بود که از طرف دولت بودجه هایی که پیشنهاد شده يك قلم بنام معمول میدارند

ولای اینکه فرمودند مسکوت عنه بماند چون ایشان تازه وزارت مایه را قبول کرده اند و اطلاعاتشان کم است این را بنده قبول نمیکنم

یکنفر از نمایندگان - بلندتر وزیر مایه در محل نطق آقای مخبر اظهار داشتند این چیزیکه برای دربار منظور شده در کمیسیون با دقت ملاحظه شده از برای اعلیحضرت چیزی منظور نشده است . بنا براین بنده عرض کردم چون سابقاً در اینکار نبودم و سابقه ندارم و مستقیماًم در اینکار دخیل نبودم نمیدانم مطلب از چه قرار است ولی اظهار ایشان اسباب نگرانی من شد و اگر بطور باشد نمیدانم چه صورت دارد .

وزیر مایه در محل نطق آقای مخبر اظهار داشتند این چیزیکه برای دربار منظور شده در کمیسیون با دقت ملاحظه شده از برای اعلیحضرت چیزی منظور نشده است . بنا براین بنده عرض کردم چون سابقاً در اینکار نبودم و سابقه ندارم و مستقیماًم در اینکار دخیل نبودم نمیدانم مطلب از چه قرار است ولی اظهار ایشان اسباب نگرانی من شد و اگر بطور باشد نمیدانم چه صورت دارد .

وزیر مایه - بنده عرض کردم چون سابقاً در اینکار نبودم و سابقه ندارم و مستقیماًم در اینکار دخیل نبودم نمیدانم مطلب از چه قرار است ولی اظهار ایشان اسباب نگرانی من شد و اگر بطور باشد نمیدانم چه صورت دارد .

وزیر مایه - بنده عرض کردم چون سابقاً در اینکار نبودم و سابقه ندارم و مستقیماًم در اینکار دخیل نبودم نمیدانم مطلب از چه قرار است ولی اظهار ایشان اسباب نگرانی من شد و اگر بطور باشد نمیدانم چه صورت دارد .

حالا اعم از اینکه تجزیه شود یا نشود بنده تکلیفم را نمیدانم که دفاع کنم یا نکنم خوب است در این باب توضیحات بهتری داده شود که معلوم شود مطالباز چه قرار است و بنده هم تکلیفم را بدانم . مخبر - بنده مقصودم از اینکه عرض کردم کمیسیون برای اعلیحضرت حقوق منظور نداشته این نبود که ایشان حقوق که از طرف دربار يك صورتی اینجاست شده بود و در آن صورت که مخارج را ماهی چهار هزار تومان معین کرده بودند نوشته شده در باقی اعلیحضرت سیزده هزار تومان و مخارج دربار بیست و هفت هزار تومان ولی این بیست و چهار هزار تومانی که کمیسیون تصویب کرده است برای مخارج دربار سلطنتی که در تحت ریاست عالی اعلیحضرت همایونی خواهد بود و وزیر مایه - پس اشکال بنده وارد است و نمیدانم مجلس شورای ملی چه طور

حالا اعم از اینکه تجزیه شود یا نشود بنده تکلیفم را نمیدانم که دفاع کنم یا نکنم خوب است در این باب توضیحات بهتری داده شود که معلوم شود مطالباز چه قرار است و بنده هم تکلیفم را بدانم . مخبر - بنده مقصودم از اینکه عرض کردم کمیسیون برای اعلیحضرت حقوق منظور نداشته این نبود که ایشان حقوق که از طرف دربار يك صورتی اینجاست شده بود و در آن صورت که مخارج را ماهی چهار هزار تومان معین کرده بودند نوشته شده در باقی اعلیحضرت سیزده هزار تومان و مخارج دربار بیست و هفت هزار تومان ولی این بیست و چهار هزار تومانی که کمیسیون تصویب کرده است برای مخارج دربار سلطنتی که در تحت ریاست عالی اعلیحضرت همایونی خواهد بود و وزیر مایه - پس اشکال بنده وارد است و نمیدانم مجلس شورای ملی چه طور

حالا اعم از اینکه تجزیه شود یا نشود بنده تکلیفم را نمیدانم که دفاع کنم یا نکنم خوب است در این باب توضیحات بهتری داده شود که معلوم شود مطالباز چه قرار است و بنده هم تکلیفم را بدانم . مخبر - بنده مقصودم از اینکه عرض کردم کمیسیون برای اعلیحضرت حقوق منظور نداشته این نبود که ایشان حقوق که از طرف دربار يك صورتی اینجاست شده بود و در آن صورت که مخارج را ماهی چهار هزار تومان معین کرده بودند نوشته شده در باقی اعلیحضرت سیزده هزار تومان و مخارج دربار بیست و هفت هزار تومان ولی این بیست و چهار هزار تومانی که کمیسیون تصویب کرده است برای مخارج دربار سلطنتی که در تحت ریاست عالی اعلیحضرت همایونی خواهد بود و وزیر مایه - پس اشکال بنده وارد است و نمیدانم مجلس شورای ملی چه طور

حالا اعم از اینکه تجزیه شود یا نشود بنده تکلیفم را نمیدانم که دفاع کنم یا نکنم خوب است در این باب توضیحات بهتری داده شود که معلوم شود مطالباز چه قرار است و بنده هم تکلیفم را بدانم . مخبر - بنده مقصودم از اینکه عرض کردم کمیسیون برای اعلیحضرت حقوق منظور نداشته این نبود که ایشان حقوق که از طرف دربار يك صورتی اینجاست شده بود و در آن صورت که مخارج را ماهی چهار هزار تومان معین کرده بودند نوشته شده در باقی اعلیحضرت سیزده هزار تومان و مخارج دربار بیست و هفت هزار تومان ولی این بیست و چهار هزار تومانی که کمیسیون تصویب کرده است برای مخارج دربار سلطنتی که در تحت ریاست عالی اعلیحضرت همایونی خواهد بود و وزیر مایه - پس اشکال بنده وارد است و نمیدانم مجلس شورای ملی چه طور

سردی منظور بود و امسال منظور نیست مقصود این است که آن مخارج را این يك دوازدهم شامل نیست و از این قبیل چیزها (جمعی گفتند مذاکرات کافی است) رئیس مذاکرات کافی است؟ (جمعی از نمایندگان بلی کافی است) رئیس رأی میگیریم باین ماده آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند . (اکثر قیام نمودند) رئیس تصویب شد . مذاکرات راجع بکلیات است . آقای یاسائی (اجازه) یاسائی - بنده باتمام این لایحه و در ماده بجهتی مخالفم . در ماده اول که اساساً يك دوازدهم را اجازه نمیدهد وزارت مایه بپردازد مخالفم برای اینکه نمیدانم يك دوازدهم گذشته چه مقدار بوده است که بآن رأی بدهم در ماده دوم نوشته شده است از بابت مخارج انتقاعی سیصد هزار تومان بدهند از قرار یک یکی از اعضای کمیسیون توضیح دادند ششصد و هفتاد و پنج هزار تومان وزارت مایه پیشنهاد کرده است بابت مخارج انتقاعی و آن مخارجی است که اگر وزارت مایه کرد در مقابل آن بهمان اندازه منفعت عایدش میشود باز بگذرد . مثلاً يك تومان در يك محل خرج کند دوازده قران از همان محل نفع میرسد یا اقلاً يك تومان ولی اگر يك تومان خرج بکند هشت قران عایدش بشود این انتقاعی نیست ضرری است . بعلاوه بنده ارقام و ارقام را دیدم مثلاً یکی ضراب خانه است . مخارج ضرابخانه صد هزار تومان وعایدی آن سی هزار تومان است این انتقاعی است؟ یا مثلاً خالصجات شاهرود هزار تومان اصلاً شاهرود خالصه ندارد . مخارج خالصه سمنان او دامغان دویست تومان . اصلاً يك قفله خالصه دارد آنهم اجازه گرفته خرج ندارد همدان نوشته چهارصد و پنجاه تومان مخارج خالصه که بنده اطلاع ندارم ولی آقا میفرمایند هیچ خالصه ندارد . یکی دیگر از مخارجیکه صورت داده اند مخارج جزای است مخارج جزای يك مخارجی است که باید در بودجه بعنوان اعتبار برای هر محلی منظور شود برای ولایات مختلف از نقطه نظر هوایندی که بدولت میدهند اعتبارش کم و زیاد تر میشود بیشا بورد و پنجاه خروار

ترباک عمل میآید مخارجش را يك اندازه بر آورده میکنند بزد ده خروار عمل میآید مخارجش را هم میشود يك اندازه بترتیبی پیش بینی کرد لزومی ندارد که ما بعنوان مخارج انتقاعی يك مبلغی تصویب کنیم که بمصرف جزای برسد مخارج انتقاعی ممکن است بشود اما از نقطه نظر بعضی اشخاص نه از نقطه نظر دولت باین جهت بنده نمیتوانم مخارج انتقاعی را تصویب کنم . دیگر از مخارج انتقاعی که جزو مخارج قلمداد کرده اند خرید سوخته و فروش شیر است . يك قانونی از مجلس گذشت که بتصادف مدتش از ترباک مالیات بگیرند و مدت آنهم که سر آمد و بجای آنکه تخفیفاتی بدهند ترضیقاتی بپردازد و در دولت مأمورین را و اداری میکنند که از مردم سوخته بخرند . بقیه خیلی نازل و آنوقت شیر هدرست میکنند (دولت در هر جائی کارخانه شیر پزی درست کرده) مأمورین وصول و ایصال عایدات مشغول شیر پزی هستند يك مخارج هنگفتی هم میشود آنوقت شیرها بزور سر نیزه بپردازند بجای آنکه ما قانونی وضع کنیم که اسباب کم شدن افیون را فراهم کنیم (که در قسمت شرقی ایران خصوصاً همه مردم مبتلا هستند) وزارت مایه درصدد است و فشارهایی نبرد مردم وارد میآورد که شیر پز بخرند و يك تضیقاتی باشخاص میکنند که حتماً مجبوری در ماه فلان مبلغ شیر پز بخری و بمصرف برسانی هر چه داد میزند مصرف ندارم حبسش میکنند در صورتی که مطابق قانون اساسی توقیف اشخاص همچو کار آسانی نیست ولی مأمورین مایه هر کس هر مدتی میخواهند بر خلاف قانون اساسی توقیف میکنند نه قانونی ملاحظه میکنند!! نه نظامنامه دارند!!! در ماده سوم نوشته شده است بطور علی الحساب تبادلیه شود بنده با علی الحساب مخالفم برای اینکه در بودجه ای که در ششماه آخر سال تصویب میشود این بودجه ششماه است شاید يك محلهائی بنظر مجلس رسید و آنمحل ها را حذف کرد مثلاً در فلان اداره سه تا منشی دوتا ثبات است خواست يك منشی و يك ثبات را بزنند در مدت گذشته هم حقوق گرفته اند برای اینکه کار کرده اند ولی در بودجه محلی ندادند چه باید کرد . پس علی الحساب معنی ندارد . بلی اگر یکنفر چهل تومان میگردند

و حقوق او سی و دو تومان شده ممکنست کسر کنند اما یکنفری که در ماه سی و دو تومان حقوق گرفته در ششماه دیگر اگر آنرا خارج کردیم در این مدت ششماه آخر سال که حقوق ندارد که حالا بگوئیم علی الحساب باو داده میشود بعلاوه ممکنست مجلس عیناً آنچه را که دولت پیشنهاد کرده و کمیسیون بودجه را برت تصویب نکنند رئیس - شاهرزاده شیخ رئیس (اجازه) محمد هاشم میرزا شیخ رئیس - چون مذاکره در کلیات است گمان میکنم اگر در شور کلیات مذاکراتی شده و بی جواب مانده بنده حق داشته باشم جواب بدهم . آقایانیکه مخالفت داشتند یکی راجع به اساس بودجه بود که کاملاً تنظیم نشده است و باید منظمتر از این بیاید بمجلس و بگذرد که حالا محتاج بیکدوازدهم نشوند و نسبت قصور هم ببعضی مأمورین مایه میدادند . بنده عرض میکنم در این پانزده شانزده سال که من در این چهار دوره شرف نمایندگی را داشتم مکرر بر مکرر بعضی آقایان از اول تا آخر سال در باب بودجه سئوالهای تند شبیه باستیضاح میکردند معذک بودجه مرتب باندازه که این دو سال بمجلس آمده است تا کنون بنده ندیده ام اگر آقایان در ادوار گذشته بدهد بنده را متذکر کنند . اساس این بودجه بطوری ریخته شده است که کاملاً مرتب است و با قانون استخدام هم تطبیق شده است حالا زیاد میدانید یا کم کسرداریم آن تکلیف و وظیفه مأمورین مایه نیست بجهت اینکه تکلیف مأمور مایه این است که پیشنهاد بکنند اگر فرضاً مالیات یا خرج کم یا کسراست وظیفه ما است و گمان میکنم مأمور مایه بوظیفه خودش عمل کرده است زیرا اگر کسری بنظرش رسید و مخارجی لازم دانست بعرض دولت میرساند و دولت باید بعرض مجلس برساند که امسال چقدر زیاد یا کم داریم و البته يك اشخاصیکه کاملاً بوضعیات مملکت ما آشنا نیستند نباید پیش از این آنهم در سال اول از آنها توقع داشت که در يك دوره عمل بتمام نواقص عمل بی برده و تمام آمل و آرزوهای ما انجام بدهند . البته گمان میکنم ایندوره هم که نظریات مجلس را بدانند و بدانند که چه

نمره مطالب محل توجه میشود از قبیل کسر مخارج یا انتفاع یا اضافه اینها مرتب میکنند که رضایت خاطر آقایان بعمل بیاید بنده که در قسمت خود امیدوارم البته آقای وزیر مایه که بیشتر مطمئن باید هم بیشتر مطلع باشند اگر لازم بدانند این قسمت عریض بنده را تصدیق فرمایند و اگر ایرادی هم بر بنده هست بفرمایند تا بنده از اشتباه بیرون بیایم . این مطلب گفته نشد و عقیده بنده میبایستی گفته میشد . اما در قسمت دوم که آقای وزیر مایه امر را باین نفی و اثبات قرار دادند و فرمودند چون بودجه تصویب نیست هیچ چاره نداریم یا باید این یکدوازدهم را تصویب کنیم یا بگوئیم ادارات منحل شود اعتراض بر فرض بردولت یابرمجلس یابر کار نکردن و مشکلات کمیسیون بودجه باشد بنده که اینجا خدمت کرده ام با مواجیبی تومانی یا پنجاه تومان یا صد تومان یا صد حقوق بگیریم و این عندها برای شخصی که از اول سال خدمت کرده است پذیرفته نیست و عقلاً هم نخواهند پذیرفت که من کار کرده ام ولی کمیسیون بودجه وقت نکرده است کار بکنند علی ای حال آقایان در سرعت جریان فکری بفرمایند که از کمیسیون بودجه زودتر بگذرد و کمیسیون زودتر راپرت بدهد و بمجلس بیاید و مجلس هم زودتر بگذراند زیرا آن بپنجاه که مشغول خدمت گذاری دولت است باید در آخر هر ماه حقوق بگیرد بهر طوری که میخواهد رأی بدهد يك سیصد و شصت میخواهد رأی بدهد يك پانزدهم میخواهد رأی بدهد . او باید حقوقش را بگیرد . اما اشکالیکه بعضی از آقایان فرمودند که عدلیه مشهد حقوقش نرسیده این اهمیت ندارد . در اینجاست از این قبیل جاها هستند که حقوق نگرفته اند این راجع باصل تصویب نیست اگر اشکالی هست باید از وزراء مسئول بپرسند که چرا شما بودجه که در برج اسد یا نور تصویب شده شما تبیض کرده بیکری رسانید و بیکری رسانید تبیض جوابی دارند در مقابل بدهند و اگر ندانند اعتراض کنید این راجع به اصل تصویب نیست راجع به طرز جریان است .... دست غیب - پس خودتانهم تصدیق میکنید . شیخ رئیس عرض کرد راجع به طرز جریان و اجراء است و راجع باصل تصویب نیست

و این جزو متفرعات است آقا اینک
راجع بخارج انتقاعی آقای یاسانی
فرمودند که اگر دولت مخارجی کرد باید
بیشتر فعلی بردارد و اگر کسر بر داشت
نباید بکند درست است و حق باحضرتعالی
است ولی قانون تجدید اگر از مجلس
گذشته باشد دولت مأمور لازم دارد.
یک نفر از نمایندگان - مدتش منقضی
شده .
شیخ رئیس عرض کردم اگر قانونش
گذشته باشد آنوقت همه جا باید مأمور
باشد مثلاً در نیشابور باید مأمور داشته
باشد .
در فلان جای سرحد هم که سالی
پنج من تریاک دارد قانوناً باید اجرا
کرد و در آنقسمت که میخواهد اجرا کند
میگوید من یک مأموری میخواهم ماهی
سی تومان در صورتیکه منافعی نماند تو مان
است پس نمیشود تبعیض کرد و بقیه
بنده اساساً مخارج انتقاعی و بندر افشانی
ایشان یک مخارجی است که معطل کردندش
خوب نسبت و موقمش میگذرد و الا آنهم
موقع کشت و ذرع است باز میفرمایند که
در فلان جانورخانه هزار و چهار صد
تومان در صورتیکه خالصه ندارد.
عرض کردم اینها را اعتبار است اگر
اطلاع بیداد کردند که فلان جا خالصه ندارد
و خرج شده سؤال خواهند فرمود که بچه
مناسبت اسم خالصه فلان نقطه را نوشته آید
در صورتیکه خالصه ندارد.
اما آقایان میفرمایند که ما پار سال
نودیم چطور در این بدیهیم این حرفی است
منطقی بنده هم توقع ندارم که آثارای
بدهند که از موافقتی هیچ این توقع را ندارم که
آنها رأی بدهند. اگر پار سال بوده اند
رأی میدهند و هیچ کس نباید توقع داشته
باشد که کسی در صورت عدم اطلاع رأی
بدهد رأی فرع بر اطلاع است البته
اگر اطلاع دارند رأی میدهند و اگر
میل ندارند رأی نمیدهند بنده چون اطلاع
دارم رأی میدهم.
رئیس - رأی گرفته میشود برای رپورت
کمیسیون بودجه که مشتمل بر چهار ماده
است آقایانیکه تصویب میکنند و رقم سفید
والا ورقه بکود خواهند داد.
(اخذ و استعراج آراء بعمل آمده
اوراق سفید علامت قبول ۸۲ و سایر
اوراق ۲۲ ورقه تعدادش)
رئیس - عده حاضر صد و سه نفر
با اکثریت هشتاد و دو رأی تصویب
گردید.
آقا سید یعقوب - اجازه بفرمایند اینجا
اشتباه شد.
رئیس عده حاضر صد و پنجاه و صد و

هفت نفر بودند و نفر خارج شده اند با اکثریت
هشتاد و دو رأی تصویب گردید.
وزیر مالیه آقای فرزین را بمجلس
شورایملی معرفی میکنند که بمعاونت وزارت
مالیه گماکان باقی هستند.
رئیس - دو فقره پیشنهاد رسیده
است قرائت میشود . سه فقره هم راپورت
از طرف کمیسیون مرخصی رسیده
قرائت و رأی گرفته میشود بعد جلسه
ختم میشود.
(پیشنهاد آقای نظام التولیه بشرح
ذیل قرائت شد)
نظار بلزوم رعایت حال رعیت و توسعه امر
زراعت و جلوگیری از ورود خسارت بزرعین
با اطلاع تامی که از وضعیت فلاحی خراسان
عموماً و از ترتیب جریان آب رودخانه
کشف رود مشهد خصوصاً و از خسارتیکه
متوجه قراء اطراف و آبگیر رودخانه
مزبور میشود دارم طرح قانونی ذیل را
بازرگ مختصر مقدمه تقدیم میدارم .
رودخانه مزبور همواره میدوید و رود
سیل بوده و هر ساله در موقع بهار سیل های
عظیم جاری و باعث خرابی بند و جوی
مزارع میگردد و در همین حال
قلاع بسیاری در مواقع عادی از آب
رود مزبور مشروب میشوند و در مواقع
خرابی بواسطه و رود سیل قلاعی که در
دامنه سیل واقعند تحصیل راه مشروب نموند
محصول خود محتاج بقلاع فوقانی هستند
صاحبان قلاع فوقانی از این موقع استفاده
نمیشود نموده برای رادادن بقلاع زیر
دست از هیچ گونه اجحاف فروگذاری
نمیکند و گاه میشود که لجاجت و رزیدو
بهیچوجه نمیگذارند جوی جدیدی برای
مشروب شدن مزرعه محتاج احداث شود
و چون همه وقت قلاع زیر دست احتیاج
بقلاع فوقانی دارند در اثر لجاجت مزبور
قلاع زیر دست غیر مشروب مانده و در
نتیجه همه ساله کروها خسارت بزرعیت و
محصول آنها وارد گردیده جمع کثیری
مالکین و زراعتی آنها که استفاده حیاتی
مینمایند بالمره نابود شده از طرف دیگر
بواسطه از بین رفتن و لاوصول شدن
مالیات ضررهای کلی متوجه دولت میگردد
در اثر اینگونه پیش آمدها است که قراء و
مزارع بسیار که هر کدام دارای چندین
صدخانو از رویت بوده اند خراب و لم یزرع
افتاده رعایای آن آواره و وسائل بکف شده
مالکین آنها نیز مادر باصلاح و مرتب نیستند
و چون برای جلوگیری از این خسارات
طاعت فرسا طریقی جز طریق قانون متصور
نیست . عدالت . اسلامیت . نوع پروری
و علاقه مندی باز دیاد ثروت منکند و مالک
ورعیت مقتضی است که راه علاج و چاره
قانونی برای اصلاح این منظور سهم تهیه
شود .

حیات قادر به هنر و بازی خویش
نموده بموقفیت و پیشرفت در شغل خویش
باشند . فقط مستخدمین علیل و مسلول
بیرون میفرستند که بعد از امتحان در
محموظاتی که مسلماً يك هفته نگذشت
خاطرشان مجبور میشود فوراً بدوا در
چشم دوخته تهیه وسائل میکنند
ادارات دولتی يك صندوقی اشغال نموده
از مالیه مملکت که باید صرف اصلاحات
آبادی گردد ارتزاق نمایند بکنفرانس
یا ملاک نمیتواند نمایند و مایشاری برای
شعبه تجارتخانه و خرید اجناس تجارنی
از جهت سرکشی باملاک خود بیدار نمایند
ولی صدها دیلمه و فارغ التحصیل در
هرمیز کوچک استخدامی صفت بسته و
متوجه دولتهای وقت شده معاش میخورند
و چون عده قبلی بیشتر پذیرفته نمیگردد
بالطبع عده کینه جوها و خشم زده ها را
میشود همیشه دولت و پارلمان در میان
لزوم و اعاشه این مستخدمین و مقاومت
مقابل جمعیت مقتدری از محصلین و فارغین
واقع میشوند . زیرا که تحصیلات غیر
عملی که برای استفاده از آن راه نیست
شخص را برای مخالفت با وضعیت حاضر
مینماید بنابراین لازم است هر چه زودتر
برای جلوگیری از این خطرهای اجتناب
خطرهای بزرگی که سعادت و ترقی
را تهدید و جامعه را فقیر و بیکار و تبیل
پرمدها میسازد پیش بینی های لازم نمود
و طریق تعلیمات عملی و صنعتی و فلاحی
در مدارس خود اتخاذ و نسل آتی را با
و عمل و از بازو هنر خویش اعاشه نمود
آشنا نمائیم . بدیهی است دفاع از
وجوانان از مشاهده آلات و ابزار
از خود ککار که خوب است
شده است یا بد گران
میشود یا از ان متاثر گشته تعلیمات
میگیرد که چشم . گوش . دست و دماغ
بدون قصد آنها را گرفته رقبول میکند
این تأثیرات دماغ و روح جوان را بر
اکتشاف اقتصادی یا اختراع جدید
ارشاد و راهنمایی مینماید و بدین وسیله
تواند از سن ۲۵ سالگی شخصاً
مساعدت دیگری تمام امور زندگی
را معنا و مادتها منظم نموده استقلال
اعتماد بنفس را پیش خود ساخته
جامعه مفید و بجا مع و بخل مملکت
گردند نظر بر مراتب فوق توجه نمایند
محتسراً بلزوم تاسیس مدارس علمی
و فلاحی جلب نموده و با رعایت بود
مملکت فلاحی که فلاح داور است
مدرسه صنعتی ایران و آلمان را که بود
آن تصویب دوره چهارم مجلس شور
ملی رسیده است عاجلاً کافی دانستند
واحد ذیل را پیشنهاد مینمایم

ماده واحده - مجلس شورای ملی
تصویب مینماید که وزارت معارف در
مدارس ابتدائی مجانی کلاسهای عملی
صنعتی دایر نموده و بعلو کلاسهای متوسطه
چهار باب از هشت باب مدرسه متوسطه
املی طهران را بکلاسهای علمی و صنعتی
تبدیل نماید و مکلف است که پروگرام
از مالیه مملکت که باید صرف اصلاحات
آبادی گردد ارتزاق نماید بکنفرانس
یا ملاک نمیتواند نمایند و مایشاری برای
شعبه تجارتخانه و خرید اجناس تجارنی
از جهت سرکشی باملاک خود بیدار نمایند
ولی صدها دیلمه و فارغ التحصیل در
هرمیز کوچک استخدامی صفت بسته و
متوجه دولتهای وقت شده معاش میخورند
و چون عده قبلی بیشتر پذیرفته نمیگردد
بالطبع عده کینه جوها و خشم زده ها را
میشود همیشه دولت و پارلمان در میان
لزوم و اعاشه این مستخدمین و مقاومت
مقابل جمعیت مقتدری از محصلین و فارغین
واقع میشوند . زیرا که تحصیلات غیر
عملی که برای استفاده از آن راه نیست
شخص را برای مخالفت با وضعیت حاضر
مینماید بنابراین لازم است هر چه زودتر
برای جلوگیری از این خطرهای اجتناب
خطرهای بزرگی که سعادت و ترقی
را تهدید و جامعه را فقیر و بیکار و تبیل
پرمدها میسازد پیش بینی های لازم نمود
و طریق تعلیمات عملی و صنعتی و فلاحی
در مدارس خود اتخاذ و نسل آتی را با
و عمل و از بازو هنر خویش اعاشه نمود
آشنا نمائیم . بدیهی است دفاع از
وجوانان از مشاهده آلات و ابزار
از خود ککار که خوب است
شده است یا بد گران
میشود یا از ان متاثر گشته تعلیمات
میگیرد که چشم . گوش . دست و دماغ
بدون قصد آنها را گرفته رقبول میکند
این تأثیرات دماغ و روح جوان را بر
اکتشاف اقتصادی یا اختراع جدید
ارشاد و راهنمایی مینماید و بدین وسیله
تواند از سن ۲۵ سالگی شخصاً
مساعدت دیگری تمام امور زندگی
را معنا و مادتها منظم نموده استقلال
اعتماد بنفس را پیش خود ساخته
جامعه مفید و بجا مع و بخل مملکت
گردند نظر بر مراتب فوق توجه نمایند
محتسراً بلزوم تاسیس مدارس علمی
و فلاحی جلب نموده و با رعایت بود
مملکت فلاحی که فلاح داور است
مدرسه صنعتی ایران و آلمان را که بود
آن تصویب دوره چهارم مجلس شور
ملی رسیده است عاجلاً کافی دانستند
واحد ذیل را پیشنهاد مینمایم

مشاوره دو ماهه و نیم تصویب مینماید که در
مدت مزبوره غیبتشان با اجازه ثبت شود
و تاریخ اجازة از اول میزان خواهد
بود .
رئیس - رأی میگیریم آقایانیکه
مرخصی ایشان را تصویب میکنند قیام
فرمایند .
(اغلب قیام نمودند)
رئیس - تصویب شد .
(راپورت دیگر راجع بمرخصی
آقای امیر حشمت بشرح ذیل قرائت
شد)
شاهزاده امیر حشمت نماینده محترم
بسر ایستعلاج ب تصویب طبیب معالج
دوماهه استعجازه مرخصی برای مسافرت
بخارج نموده کمیسیون با مشاوره دو ماه
غیبت را تصویب مینماید که از پانزدهم
میزان غایب با اجازه ثبت شوند
رئیس - رأی میگیریم باین یکی آقایانی
که موافقت قیام فرمایند .
(عده کثیری قیام نمودند)
رئیس - تصویب شد
(فقره دیگر راجع بمرخصی
آقای عدل الملک بمضمون ذیل
خوانده شد)
آقای عدل الملک نماینده محترم
بواسطه تراکم هوا و آلودگی از طرف
دیگر تهاجم حالات عصبانی که بر حسب
تصویب طبیب معالج چندی استراحت را قاعلی
و غیر قابل ملاحظه دانسته سه ماهه استعجازه
مرخصی نموده که پس از تصویب بدو آبه
مازندران و از آنجا رهسپار آلمان گردند
کمیسیون پس از مذاقه و توجه مخصوص
بموجبات مارالبیان این غیبت را که شروع
آن از ابتدای میزان است تصویب می
نماید .
رئیس - آقایانیکه موافقت با این
راپورت قیام فرمایند
(اکثر برخواستند)
رئیس - تصویب شد . جلسه آتی به روز
سه شنبه و دستور جلسه :
اولا اعتبارنامه های آقایان هایم و
میرزا سید حسن کاشانی و دیوانیگی
ثانی راپورت کمیسیون بودجه راجع
بده هزار تومان اعتبار برای مخارج و اتانیه
مأمورین وزارت خارجه
ثالثاً راپورت کمیسیون بودجه راجع
بخرید عمارت ژنرال فونسلگری ایران در
بادکوبه .
رئیس - چهارم راپورت کمیسیون
بواسطه ابتلای بمرض روماتیسم و همچنین
بنسابت آفت تکرک که علاقه جانشان را
دچار خسارت نموده سه ماهه استعجازه
مرخصی کرده بودند کمیسیون پس از

وزیر مالیه - خاطر آقایان مسیوق
است که راجع بودجه هیئت دولت با توافق
کمیسیون بودجه يك نظریاتی میکنند و
ممکن است نسبت باین دو فقره راپورت
کمیسیون بودجه يك نظریاتی پیش بیاید
و شاید هم محتاج نشدیم که در اینخصوص
يك رأی خاصی از مجلس بگیریم .
بنابر این هیئت دولت معتقد است که
این دو فقره را از دستور خارج بفرمایند
تا تألیف نظری بشود .
رئیس - این دو فقره خارج میشود فقط
سه مطلب باقی است .
آقای دامغانی
(اجازه)
دامغانی - چون قانون استخدام
مستخدمین تود و نه را محروم از خدمت
کرده است و در واقع مزیت قضایی را بکلی
از میان برده است و مدتی است که در
مجلس و کمیسیون مذاکراتی است و
پیشنهاد هایی هم در اینموضوع داده شده
يك عده هم اشخاص اهل فضیلت و معرفت
الان منتظر این هستند که ببینند تکلیفشان
از مجلس و کمیسیون چه خواهد شد در
کمیسیون هم که معلوم است کار ها خیلی
بطئی جریان است چنانکه در این مدت
آثاری از آن ظاهر نشده و منتظرین
خدمت بعد از تود و نه بمسوجب قانون
استخدام از خدمت محرومند و انتظار هم
بیشتر بر پیرشانی ایشان افزوده است و
همه اش را در انتظار این هستند که ببینند
مجلس چه اقدامی خواهد کرد و اینماده را
نسخ خواهد کرد یا نه ؟
از اینجهت بنده این پیشنهاد راجع
بقانون استخدام را در درجه اول اهمیت
میدانم و استدعا میکنم که پیشنهاد آقای
یاسانی راجع باصلاح قانون استخدام
کشوری در اول دستور قرار بدهند
رئیس - جزو دستور گذاشته میشود
ولی راجع بقابل توجه بودن خواهد بود
آقای آقا سید یعقوب
(اجازه)
آقا سید یعقوب - بنده خواستم تقاضا
کنم لایحه کمیسیون قوانین مالیه نمره ۴
راجع بستموری و شهرییه از بابت بدهی
میلیاتی که در سوم سرطان طبع شده جزو
دستور واقع شود .
رئیس - اینهم جزو دستور میشود .
آقای یاسانی
(اجازه)
یاسانی - بنده میخواستم تقاضا کنم
طرح راجع باصلاح مواد شصت و شش و
شصت و هفت و هفتاد و يك قانون استخدام
کشوری که پیشنهاد کرده بودم که راپورت
آنهم از کمیسیون مبتکرات تقدیم شده است

جزو دستور جلسه آتی شود
رئیس - عرض کردم جزو دستور
می شود .
آقای وکیل الملک
(اجازه)
وکیل الملک - بنده درست نشدیم که
آقای آقا سید یعقوب آن لایحه کمیسیون
قوانین مالیه بود که فرمودند باینه .
در جلسه گذشته هم خدمت آقای
رئیس عرض کردم و جزو دستور شد ولی
موقع رسید برای جلسه آتی فراموش نشود
که جزو دستور بشود
رئیس - آقای مدیر الملک
(اجازه)
مدیر الملک - دو سه جلسه است در
مجلس از کمیسیون تجدید نظر در قانون
استخدام سؤالاتی میشود بنده چون یکی
از اعضاء آن کمیسیون هستم برای اینکه
سوء تفاهم نشود عرض میکنم که این
کمیسیون حقیقتاً خوب کار میکند و تقریباً
چهل ماده آنرا گذرانیده و مخصوصاً این
دفعه که کمیسیون تشکیل شده بود راجع
بمنتظرین خدمت صحبت بود و مذاکرات
طولانی شد و همه موافقت که منتظرین
خدمت را يك کاری برایشان بکنند برای
استحضار خاطر آقایان عرض شد
رئیس - دیگر اظهاری نیست ؟
(گفتند - خیر)
(مجلس نیمساعت بعد از ظهر
ختم شد)
رئیس مجلس شورایملی مؤتمن الملک
جلسه ۵۹
صورت مشروح مجلس
یوم ۳ شنبه هفدهم سنبله
۱۳۰۳ مطابق نهم
صفر ۱۳۴۳
مجلس ۳ ساعت قبل از ظهر
براست آقای مؤتمن الملک
تشکیل گردید
صورت مجلس یوم یکشنبه یازدهم
سنبله را آقای آقا میرزا شهاب قرائت
نمودند)
رئیس - آقای زهمیم
(اجازه)
زهمیم - در صورت مجلس اسم آقای مدرس
غائب بی اجازه مرقوم شده است (البته اگر
باطلاع هیئت رئیسه نرسانده باشند باید هم
همینطور باشد) بنده خواستم عرض آقایان
برسانم که آقای مدرس شدیداً آریض هستند
و مخصوصاً آسینه شان درد میکنند و بواسطه
سرفه زیاد در مجلس هلی نمیتوانند حاضر
شوند و معالجه شان هم آقای امیر اعظم
هستند .
رئیس - ممکن بود یادداشتی بکمیسیون
داده باشند . آقای اشکر
(اجازه)